

Liberal rambudget

med vision och mål för framtiden

ÖREBRO KOMMUN 2023

SKOLA - OMSORG - INNANFÖRSKAP - SAMARBETE

BEHOVSBASERAD RAMBUDGET MED FOKUS PÅ SKOLA OCH VÄLFÄRD

LIBERALERNA I ÖREBRO KOMMUN

Liberalerna

1. Kursändring - vända på pyramiden!	5
Demokrati	5
Vända på pyramiden	6
2. Liberalernas Örebro	7
Individen i centrum	7
Rättvisa utan glastak	7
Medkänsla och ansvar	7
3. Liberalism i sak	8
Liberal skola med ambitioner	8
Ingen ska hållas tillbaka och ingen ska lämnas efter.	8
Liberal samhällsbyggnad	8
Liberal ekonomi	9
Liberal gemenskap i samarbete med alla	9
Grön liberalism	10
4. Kommunen.....	11
Örebro's förutsättningar och utmaningar	11
Förändrad organisation och styrkedja	11
Ny helhet för en långsiktig framtid	12
Kommunförvaltningen och kommunledningen	12
Kommunen i samarbete med samhället	12
Medarbetare	12
Fler intraprenader	13
Kommunens bolag	13
ÖBO	14
Örebroporten	14
Futurum Fastigheter AB	14
5. Hållbart Örebro	15
Näringsliv och företagande	15
Miljö och klimat	15
Jämlikhet	16
Jämställdhet	16
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	16
Civilsamhälle och föreningsliv	17
Infrastruktur	18
Landsbygd	19
6. Liberalernas prioriteringar i alla nämnder	20
6.1. Livslångt lärande som inte kan börja för tidigt eller som har ett slut	20
Förskolan	21
Liberalernas satsningar och effektiviseringar i förskolenämnden	21
Grundskolan	22
Förskoleklass till årskurs 3	22
Årskurs 4 till 6	22

Årskurs 7 till 9	22
Liberalernas satsningar och effektiviseringar i grundskolan	23
Gymnasieskola och Vuxenutbildning	23
Liberalernas satsningar och effektiviseringar i gymnasieskola och vuxenutbildning	24
6.2. Ett värdig liv handlar om förebyggande arbete samt omsorg och stöd när man verkligen behöver det.	25
Äldreomsorg	25
Liberalernas satsningar och effektiviseringar inom äldreomsorgen	27
Socialtjänst	27
Liberalernas satsningar och effektiviseringar inom socialt förebyggande arbete	28
Funktionsnedsättningar	29
Liberalernas satsningar och effektiviseringar för funktionsnedsatta	29
6.3. Ett hållbart samhällsbygge skapar förutsättningarna för välfärden	30
Bygg och Miljö	30
Satsningar och effektiviseringar för bygg och miljö	31
Teknik och Service	31
Satsningar och effektiviseringar för teknik och service	32
Kultur och Fritid	32
Kultur	32
Fritid och idrott	33
Liberalernas satsningar och effektiviseringar för kultur och fritid	34
7. Slutord	35
Behoven ska styra våra ramar	35
Utgifter och kostnadsutveckling år 2023	35
Staten	36
Investeringar och lån	36
Skatt och skatteväxling	36
Miljö och klimat	36
Besparingar, omprioriteringar och reduceringar	36
Satsningar	37
1. Skolan	37
2. De mest utsatta och äldre	37
3. För en växande och fungerande stad	38
4. Örebro kommuns organisation och styrkedja är för omfattande	38
Effektiviseringar	38
Samarbete och opposition	38
8. Ramar	40

1. Kursändring - vända på pyramiden!

Liberalerna befinner sig sedan 2011 i opposition och kan inte ta ansvar för styrdokument och prioriteringar som beslutats i de styrandes ramar. Liberalerna har i sin budget, under mer än åtta år, lagt om kursen rejält och velat möta vår nya omvärld, människors behov och kostnadsutvecklingen på ett annat sätt.

Prognoser och ekonomiska utmaningar ändras ständigt. Under år 2023 kommer vi definitivt känna av lågkonjunktur, inflation och en tuff omvärld. Örebro kommun kommer behöva hantera både ett högt kostnadsläge men också tuffa omprioriteringar då många måste ta ett ansvar och spara. Trots besparingskrav finns det verksamheter som vi i Liberalerna inte kommer acceptera att det sparas på. Våra barns framtid och därmed även allas framtid, förskola och skola. Samt de som har mest behov av stöd och omsorg, äldre och funktionsnedsatta.

Under många år har flera kärnverksamheter inom skola och omsorg dragits med underskott. Exploateringsintäkter har räddat balans och kunnat användas tillfälligt. Finanserna har varit goda med låga räntor. Pandemi-åren har inneburit extra statsbidrag som skapat marginaler. Detta kommer inte stå sig under 2023. Vi kommer tära på sparad kapital och våra bolag kommer ha ökade kostnader och kan inte garantera avkastningar.

Örebro kommun är bra på att balansera, men det vore fel att säga att vi klarat oss bra. Stora underskott i välfärden (omsorg och skola) och med ett underskott som går mot 100 miljoner kronor i äldreomsorgen är det inget annat än en katastrof. Liberalerna anser att vi klarat oss med huvud ovanför vattenytan eftersom vi under en lång tid inte tilldelat kärnområden tillräckligt med resurser. Det har resulterat i dåliga skolresultat och en stapplande äldreomsorg. Örebroarna har betalat men inte fått vad de ska ha, och vi har belånat dem med över 150.000 kronor per person.

Örebro kommun har länge behövt och behöver framåt en stor förändring av resursanvändningen, organisationen, verksamhetsområden och styrkedjor. Vi måste få balans i driftkostnaderna, öka kvaliteten och nå större effektivitet. Vi har en kommun som inte är i närheten av en rimlig kostnads massa/utveckling jämfört med dess skatteintäkter.

Demokrati

Varje beslut varje krona vi spenderar måste vara välgrundat och utrett offentligt i nämnder. Politiker måste ta sitt ansvar och ytterst hållas ansvariga för både drift och investeringar. Utmaningen är att låta beslut och styrkedjor vara offentliga och transparenta. Örebro kommuns organisation och administration har vuxit sig större än örebroarnas nödvändiga behov. Överrocken har blivit större än kroppen inunder.

Vi måste ständigt påminna oss i politik och organisation om vem som är till för vem. Makt och ansvar måste flyttas längst fram i organisationen så beslut och verklighet balanseras. Den stora överrocken i form av central förvaltning (kommunstyrelseförvaltningen) måste minskas. Offentlighetens ljus är starkast i driftnämnderna. Här ska besluten fattas, här ska alternativa förslag kunna föreslås. Liberalerna vill inte se stora ofördelade resurser i kommunstyrelseförvaltningen, inte i denna lågkonjunktur med en

välfärd som åläggs stora besparingar. Resurserna ska finnas där besluten tas och där kärnverksamheten finns.

Vända på pyramiden

Liberalerna vill vända på pyramiden så att både ledning och resurserna flyttas längst fram i verksamheterna. Där finns störst kännedom om behov och där finns professionen som vet vad man ska göra för att nå målen.

Fullt ut går det inte att lägga de prioriteringar och direktiv vi önskar eftersom vi inte kan omställa alla på en gång, men likväl måste riktningen vara tydlig. Vi måste ha mod att öppet visa vilka behov som ska tillgodoses primärt och sekundärt. Vi vill vara ärliga politiker som vågar prioritera bort.

Mandatperioden startar med en ny politisk organisation som är mindre och mer effektiv, som förhoppningsvis ska leda till både bättre målstyrning som demokrati. Liberalerna har kämpat för detta länge.

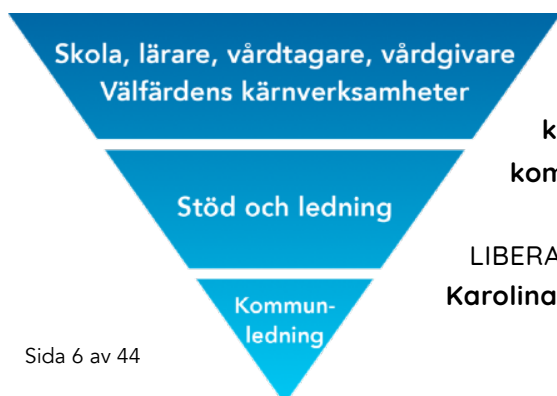
Liberalerna vill att målen för både den politiska organisationen och förvaltningsorganisationen ska harmonisera. Vi avser att minska avståndet mellan dem och öka demokratin så besluten i större utsträckning fattas av politiker, med full insyn i nämnderna. Tyvärr ser vi att kommunledningen inte lyckats minska förvaltningsorganisationen i samma utsträckning som den politiska, Liberalerna lägger därför en större och tydligare besparing på kommunstyrelseförvaltningen. Resurser och medarbetare ska flyttas framåt i verksamheten och de som är övertaliga ska sägas upp.

I opposition handlar det om att visa mod och stå fast vid vad vi hade gjort annorlunda. Vi måste klara konststycket att både förhålla oss till verkligheten men också att hålla oss kvar i vår kompass. Vi har ifrågasatts för att vi inte tar fullt ansvar för andras politik och prioriteringar. Det beror på och måste vara tydligt att vi helt enkelt inte tror på det sättet kommunen styrs och hur våra resurser prioriteras.

Våra offentliga resurser ska prioriteras till välfärden, omsorg och skola. Våra resurser ska inte konkurrera ut andra samhällsbärare som näringsliv och civilsamhälle. Alla tre måste kunna växa sig starka, fungera och samarbeta för att nå en långsiktig, ekonomiskt hållbar framtid.

Liberalerna är ett idéburet visionärt parti. Vi bildades år 1902 ur folkrörelsen och därifrån kommer tron på den kraft som kommer från människan själv. Vi vill se dessa krafter fortsätta att utvecklas. Stat och kommun ska inte styra mer än nödvändigt. Civilsamhället behövs lika mycket för framtiden som de behövdes i början av 1900-talet.

Liberalernas budget syftar till att prioritera välfärden först, genom att undanta generella besparingsuppdrag på omsorg och skola. Det är en behovsstyrd budget med tydliga visioner om förändring och anpassning till framtiden.

“Vända på pyramiden är en gammal klassisk ledarstil som behövs när styrningen kommit för långt från verkligheten”

LIBERALERNA KOMMUNFULLMÄKTIGERUPPEN
Karina Wallström, kommunalråd i opposition

2. Liberalernas Örebro

Individen i centrum

I ett liberalt Örebro står individen och dennes drömmar, behov och vilja i centrum. Vi är alla unika och har olika idéer om vad ett gott liv innebär. Detta ska balanseras mot att våra livsval påverkar samhällets och alla örebroares utveckling.

För oss är det viktigt att varje människa får möjligheten och rättigheten att forma sin egen framtid och att växa till sin fulla potential. Människor som vill utvecklas och skapa nytt ska ha chansen att göra det i Örebro kommun. För dem ska politiken riva så många hinder som möjligt.

I Liberalernas Örebro är ålder bara en siffra. Liberalismen utmanar den traditionella synen på de "gamla". Vi vill uppvärdera erfarenhet och årsrikedom, de om några måste också få vara i sitt centrum.

Individen är i centrum för vår politik, inte familjen eller andra grupperingar. Gruppen blir som starkast när den är full av starka individer. Var du än befinner dig i livet så ska din vilja, om möjligt, råda.

Rättvisa utan glastak

För oss liberaler är olikheterna mellan människor en tillgång. Varje människa ska därför kunna vara sig själv, stå lika inför lagen och ha rätt att växa upp i ett samhälle fritt från förtryckande normer. I vårt Örebro hämmar vi inte människor som når långt av egen kraft. Hellre skapar vi möjligheter som gör att alla, oavsett startpunkt, kan nå så långt som just de har vilja och förmåga till.

Medkänsla och ansvar

För oss är medkänsla, ansvar och solidaritet med din medmänniska en självklarhet. Ska vi bygga tillit och gemenskap i samhället måste vi ta ansvar för mer än oss själva. Det gäller både i Örebro kommun och vidare ut i världen. Socialliberalismen är stark hos Liberalerna i Örebro.

3. Liberalism i sak

Liberal skola med ambitioner

Välfärden grundläggs genom kunskap och bildning. Därför kommer skola och kunskap alltid först för en liberal. Med kunskap kommer mer egenmakt som ger större frihet och fler möjligheter oavsett vem man är. En liberal skola ser möjligheter i alla sina elever. I skolans kompensatoriska uppdrag möts varje elev utifrån sina högst individuella förutsättningar och behov.

Skolan ska präglas av förtroende mellan alla inblandade, vara en trygg plats utan kränkningar samt genomsyras av respekt för lärandet, respekt för lärare, respekt för eleven, respekt för kompiserna och respekt för vårdnadshavarna. Skolan måste också präglas av hög motivation, lust att lära och att lära ut. Forskning och evidens ska styra över kultur, organisation och metoder. Läraren och skolledaren ska ges mer ansvar, resurser och frihet att möta alla elever. På Örebro kommuns skolor ska det finnas starka stödjourer men inga glastak. En bra skola för alla betyder inte en likadan skola. Valfrihet förenas alltid med kvalitet. I en liberal skola ges förutsättningar till att lärare och övrig personal hela tiden har rätt kompetens till sina komplicerade uppdrag.

Ingen ska hållas tillbaka och ingen ska lämnas efter.

All omsorg och allt stöd ska präglas av lika hög kvalitet, effektivitet som valfrihet. Viktigast för allas lika rätt till bra omsorg är att vi tillsammans finansierar välfärden och, oavsett utförare, gör det bra. Kommunen ska ställa tydliga krav i alla steg och utvecklas rättssäkert genom bättre kontroller. Skäliga vinster i välfärdsföretag är bra, så länge medborgarna är nöjda och att det finns återinvesteringskrav som kommer omsorgstagaren till gagn. Det ger möjlighet till investeringar, växtkraft och trygghet. Lagen om valfrihet ska fortsätta att utvecklas för att ge alla rätt och möjlighet att välja sin utförare.

Frihet har ingen åldersgräns. Oavsett ålder ska man ges rätt att forma sitt liv och sin vardag. Årsrikedom måste uppvärderas och respekteras både utifrån behov av kompetens, men också utifrån egenmakt – rätten att göra egna och individuella val.

Lagen om stöd och service LSS är en av tidernas största frihetsreformer. Människor med störst utmaningar till frihet och egenmakt ska prioriteras och ges bättre stöd. LSS-reformen ska gälla även i kommunen och det innebär att integriteten, egenmakten samt livskvaliteten måste bibehållas.

Liberal samhällsbyggnad

För oss handlar stadsplanering om att sätta individen och dennes livskvalitet i centrum. En kommun, som växer snabbt, måste fullt ut beakta alla de frågor som avgör hur vardagen och livet kommer att se ut för de människor som väljer att bo i den.

Människan behöver rörelse, frisk luft och kreativitet. Örebro behöver goda förutsättningar för idrott, friluftsliv och kultur. Vi måste skapa platser för möten men inte alltid vara den aktör som utför. Människor behöver natur och grönområden för att koppla

av. Då gäller det att värna om och skapa gröna lungor i varje miljö där människor verkar men också skapa större friluftsområden.

Örebros yta måste vidgas för att inte förtäta sönder staden. Nya områden måste präglas av mångfald och gamla områden måste ibland byggas om. En stark och effektiv kollektivtrafik ska garantera möten och rörelse i hela kommunen.

Örebro kommuns landsbygd är och ska vara en viktig del av Örebro.

En viktig utmaning för kommunen är att bejaka innovationer, forskning och produktivitet för att nå både kvalitet och effektivitet.

Liberal ekonomi

Örebro kommun ska vara en kommun som storsatsar på näringslivet. Företagsklimatet ska på ett friare sätt tillåtas skapa välstånd, utan politiskt intrång eller kommunal byråkrati. Kommunen ska underlätta för en hållbar tillväxt och innovationer. Kommunen ska underlätta upphandling och inte bedriva illojal konkurrens.

Företag av alla storlekar ska se Örebro kommun som den ultimata kommunen för att investera och växa i. De ska mötas av den bästa servicen och det största engagemanget från alla kommunens instanser. Det gäller inte minst sociala entreprenörer, de som kompletterar kommunens tjänster genom att hitta nya lösningar på viktiga samhällsproblem. Vi har mycket att lära av varandra och fler dialoger och mer kunskapsutbyte måste skapas mellan kommunen och näringslivet.

Skattepolitiken i en liberal kommun innebär högre skatteintäkter genom att fler betalar skatt, inte genom att du betalar högre skatt. Skattemedel ska bara finansiera investeringar som tydligt hör till kommunens kärnverksamhet. Varje skattekrona ska nogt värderas och i första hand satsas på skola och välfärd.

Kommunens organisation måste spegla både resurser, medborgerlig acceptans och likt näringslivet vara lika nogt med kvalitet som effektivitet. Dess organisation och chefskap avgör om mål nås, målen längst fram mot medborgarna. Vi måste bevaka att det vi ska leverera inte kostar mer än nödvändigt. Örebroarnas pengar är också deras ensak, vi har bara förtroendet att förvalta dem. Kommunen ska vara en attraktiv arbetsplats med bra chefer som både ser arbetstagarens uppdrag och dess välmående.

Liberal gemenskap i samarbete med alla

Som liberaler ser vi positivt på den mångfald som präglar Örebro kommun. I mångfalden bor unika möjligheter till förnyelse. Men mångfalden ställer också ökade krav på oss. Om alla ska känna sig som hemma i Örebro kommun måste vi anstränga oss mer än idag. Ta mer eget ansvar men också vara ödmjuka och visa respekt för att olika kulturer agerar olika. Samtidigt måste vi på allvar visa att vi vill höra ihop och att vi kan samexistera. Vi måste öka kunskapen om varandra, för i okunskap växer fördomar.

Civilsamhället med dess gemenskap är själva basen för samexistens. Tillsammans kan vi påverka andra, få en meningsfull frihet och arbeta ideellt. Ett starkt föreningsliv bidrar till detta. Det starka civilsamhället kompletterar kommunen, stöttar och utveck-

lar människor på områden där kommunen har mindre kompetens eller resurser. Det är viktigt att civilsamhället får bra och långsiktiga förutsättningar att vara den så viktiga hörnstenen av vårt samhälle.

Jämlikhet och jämställdhet i Örebro kommun är för oss liberaler grundläggande för vi ser egentligen bara människan, utan behov av att definiera dem efter kön, härkomst, religion, ursprung, språk eller begåvningar. Örebro kommun ska vara en plats där alla kan leva rättvist och tryggt med möjlighet att leva fritt med respekt för andra.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är ett stort hot mot allas rätt att leva tryggt och fritt. Kommunen måste bli bättre både på förebyggande insatser såväl som akut hjälp. Män som far illa behöver också stöttande resurser. Det i sin tur är också en viktig investering med målet att minska mäns våld mot kvinnor.

Språket är nyckeln till att kunna kommunicera med omvärlden. Alla örebroare är en del av samhällspusslet och ska kunna både studera och arbeta. Svenska språkkunskaper är avgörande för att kunna ta ansvar för både sig själv och andra. Örebro är Sveriges teckenspråkshuvudstad och det ställer krav på fortsatt utveckling och driv. Teckenspråket ska i Örebro kommun hanteras som ett minoritetsspråk.

Grön liberalism

Örebro kommun ska vara en kommun som tar ett långsiktigt ansvar för klimatet och miljön. Agenda 2030 miljö och klimatmål, ska där det är möjligt inarbetas i kommunens verksamhet, mål och program.

Åkermark och betesmark ska bara i yttersta undantagsfall användas för bebyggelse.

Innovationer och AI är avgörande för att kommunen ska kunna möta framtidens utmaningar på bästa sätt. En hållbar tillväxt behövs för att kunna möta klimat, och miljöhotet. Vi tror på grön skatteväxling där producenten är den som ska betala för sina utsläpp. Uppmuntran ska leda till bättre miljö och ekonomi. I Örebro kommun ska det vara lätt att göra kloka val utifrån miljö och hållbarhet oavsett om du är företagare eller privatperson. Näringslivet kan bidra bäst till utveckling och innovation.

4. Kommunen

Örebro förutsättningar och utmaningar

Örebro kommun är en kommun som utvecklats och växt, även om det mattats av något de senaste åren. Kravet på utveckling är stor och innebär ett stort ansvar men potentialen är också stor. Under de närmaste åren innebär det dock att växtkraften inte har motsvarande intäktsökningar. Var, när och hur ska bostäder, förskolor, skolor och exploatering ske och hur ska vi lösa infrastrukturen så att allt siter ihop och blir den fantastiska kommun vi vill att Örebro kommun ska vara? Vi måste så klart bygga skolor, förskolor och omsorgsboenden. Men vi måste bygga kostnadseffektivt och vi ska varken bygga eller hyra onödigt dyra lokaler.

Vi ska fokusera på lagstadgad verksamhet i första hand. Liberalerna är beredda att pausa eller avveckla ej helt nödvändig verksamhet för att värna välfärden.

Framtiden kräver att vi redan nu vänder på pyramiden. För det behöver vi ”sy en ny kostym” och inte använda en för stor kostym eller sydd efter fel mönster. Vi behöver utifrån behoven sätta ramar för kärnuppdraget. Vi ska inte spara på välfärden och därför inte minska på medarbetare längst fram eller minska stödet till dem som behöver det mest. Vi sätter ramarna som behövs och låter kommunledningen anpassa verksamheten därefter. Vi kommer sätta en tydlig prioriteringsordning och inte använda oss av generella besparingar, den så kallade oshyvelprincipen på välfärden.

Förändrad organisation och styrkedja

Det kommer att krävas en stor organisationsförändring för att nå en målinriktad och effektiv organisation där kostnader ska motsvara intäkter och inte minst örebroarnas behov och godkännande. Det kommer att ta tid, men Liberalerna föreslår omedelbar start av de förändringar som bör göras.

Vi avser att minska centralförvaltning och chefsorganisationen, på sikt med cirka 200 medarbetare. Tydligare och rakare organisation kommer att leda till större fokus på verksamhetsnära styrning samt betydligt färre politiska mål och direktiv. Vi sätter både tidsplan för förändringen och avsätter de resurser omställningen kräver.

Servicecenter ska avvecklas och återgå till en växel med ett mindre fysiskt medborgarkontor. Syftet är en rakare och snabbare information och dialog med örebroarna, bättre återkoppling och som kräver mindre administration.

Beslut bör i större utsträckning fattas nära människorna och deras behov med en betydligt bättre kontroll. På så sätt säkerställer vi att vi gör rätt och når mål. Verksamhetscheferna ska ges ett totalt ansvar för att både hålla ihop och styra det egna området. Nämnderna och förvaltningarna ska jobba närmare varandra och med starkare band.

Liberalerna vill se fler politiska beslut i nämnderna för att skapa större rättssäkerhet samt en offentlig och bredare demokrati. Igångsättningsbeslut ska tas efter processer med både utredningar och konsekvensanalyser i nämnder. Öppenhet skapar demokrati, delaktighet och ansvarsutkrävning.

Ny helhet för en långsiktig framtid

Liberalernas plan att avveckla programnämnderna och kraftigt minska antalet driftsnämnder genomförs nu med några större nämnder med fler ledamöter/ersättare. Detta för att göra varje uppdrag fyllt med ansvar och mening. Vi måste komma i bättre balans med antalet politiker och medarbetare gentemot antalet invånare. I större nämnder där arbetet och ansvar måste delas upp ser vi med fördel utskott eller beredningar beroende på beslutsansvar.

Medarbetare såsom ekonomer, strateger, planerare och informatörer kopplade till verksamhetsområden ska flyttas ut till respektive förvaltning. Styrkedjan ska vara tydligare, rakare och enklare. Vi behöver förvaltningar med kompetens som finns nära verksamheterna. Det handlar om att decentralisera och vända på pyramiden för att låta behoven längst fram styra verksamheterna. Varje verksamhetschef är ansvarig för både mål, personal och resurser. Det är verksamhetschefen som ska bestämma om det behövs en administratör eller en lärare. Myndighetsbesluten ska fattas i nämnd eller delegeras till en medarbetare inom respektive förvaltning.

I den nya organisationen räknar Liberalerna med att 25 procent av kommunstyrelseförvaltningen avvecklas. 50 procent flyttas till verksamhetsansvarig förvaltning och 25 procent kvarstår för övergripande styrning genom kommunstyrelsens ansvar. Delar av IT läggs ut på entreprenad.

Kommunförvaltningen och kommunledningen

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar endast övergripande mot kommunstyrelsens ansvarsområden. Kvar här blir näringslivskontoret som får ett utökat ansvar för alla externa kontakter, som även rör marknadsföring, större evenemang och större organisationer från civilsamhället. Kvar blir också upphandlingsenheten samt övergripande delar av ekonomi, personal, information, juridik och säkerhet.

Kommunen i samarbete med samhället

Vi måste tänka mer nytt, mer utanför gamla boxar. Samarbeta mer och låta övriga samhällsbärande aktörer göra det som de kan bäst. Kommunen ska i första hand ta ansvar för kärnverksamheten och inte konkurrera med näringslivet eller civilsamhället på de områden dessa klarar bättre. Framtidens utmaningar kommer behöva mer samarbete mellan oss alla tre. Näringsliv och civilsamhälle ska tillfullo respekteras och ges utrymme och möjlighet till långsiktighet. Både näringslivet och civilsamhället kommer då att växa och dela på ansvaret för morgondagens samhälle.

Medarbetare

Kommunens medarbetare är vår viktigaste tillgång. För oss i Liberalerna handlar personalpolitik i huvudsak om en rekryteringspolitik som gör det möjligt för oss att rekrytera de bästa medarbetarna, samt en politik som gör det möjligt att behålla och vidareutveckla kompetenta medarbetare. Kommunen ska se äldre medarbetare som en tillgång. Erfarenhet är något som bara kan förvärvas genom att leva, lyckas, misslyckas och dra slutsatser. Årsrikiedom utmanar.

Det handlar om löneutvecklingen, om hur arbetsvillkoren i övrigt fungerar och hur man kan påverka på sin arbetsplats. Det handlar också om förutsättningar att vara en bra, närvarande och lyhörd chef som också har ett friare ansvar att leda, anställa och säga upp medarbetare.

Vi måste driva en politik som gör det möjligt att ställa om kommunens organisation till att vara mer flexibel och samtidigt behålla kompetensen som behövs inom kommunen. I stället för att sätta medarbetare åt sidan i omställning måste det vara möjligt att säga upp medarbetare på grund av verksamhetens mål och behov, arbetsbrist eller kompetenskrav.

Liberalerna vill att Örebro kommun externt utreder hur vi kan komma tillrätta med övertaligheten inom vissa områden och kompetensbristen på andra. Kommunen har inte resurser till annat än rätt antal medarbetare och med rätt kompetens. Arbetsrätten ses över nationellt och det är viktigt att kommunen hänger med i den utveckling som sker. Vi ska såklart ha kvar de arbetsrättsliga faserna 1 och 2, vid arbetsbrist och omläggning. Men därefter bör vi inte i framtiden sätta människor i omställning, på undantag, till en avbytarbänk ingen vill hämtas in ifrån. Åtminstone inte som en del efter fas 1 och 2.

Fler intraprenader

Liberalerna vill att vi uppmuntrar till fler självstyrande enheter, så kallade intraprenader. Med ansvar kommer resultat. Det handlar om att en skola, eller ett äldreboende, eller en förskola kan bli en egen enhet med egen kontroll över egna resurser och kostnader.

Att bli en intraprenad innebär stora möjligheter till ökad effektivitet, högre kvalitet för örebroarna och bättre arbetsvillkor för kommunens medarbetare. Med mer eget ansvar kommer både engagemang och måluppfyllelse, oavsett om det handlar om ekonomi eller andra resultat.

Kommunens bolag

Örebro kommun har en stor bolagskoncern där flera agerar utan en koppling till kommunens kärnverksamhet. Det skapar illojal konkurrens mot näringslivet. Det finns också risker att det bolagen gör är utanför kommunal kompetens. Både målresultat och kapital riskeras. Kommunala bolag kan vara bra men enbart då andra alternativ är uteslutna. Det är också av vikt att vi inte lägger kommunal kärnverksamhet i bolag då insyn och demokrati är begränsad i och med att verksamheten inte enbart lyder under kommunallagen.

Liberalerna vill sälja de bolag som konkurrerar på den privata marknaden och som inte kan motiveras inom den kommunala kompetensen och där det finns alternativa utförare som gör det bättre.

Försäljning av delar av den kommunala bolagskoncernen innebär minskad lånebelastning och framför allt mindre riskexponering.

ÖBO

Ska agera som ett ansvarsfullt allmännyttigt bostadsbolag. Det innebär att fastighets-sammansättningen ska ha en allmännyttig prägel. Hyresnivåerna ska avspegla de re-ella marknadsvärderingar i förhållande till hyresmarknaden i övrigt. Allmännyttan är ingen egen ö!

För att möjliggöra underhåll och renoveringar, utan kraftigt ökade hyreskostnader, ska strukturerade försäljningar och ombildningar av fastigheter till bostadsrätter vara en strategisk del av bolagets verksamhet. Bolaget ska både kunna sälja fastigheter för att klara renoveringar, bygga och lämna utdelning till ägarna, som i Liberalernas me-ning är alla örebroare.

Örebroporten

Ska återgå till ett bolag där såväl inköp, förädling och försäljning är naturliga delar av bolagets verksamhet. Bolaget ska inte förvalta fastigheter långsiktigt, om inte fastig-heten finns utpekad i ett tydligt ägardirektiv. Liberalerna vill i stället verka för en för-säljning av fler utvecklingsfastigheter.

Futurum Fastigheter AB

Ska äga, förvalta, utveckla och bygga kommunens skollokaler på ett kostnadseffektivt och för framtiden långsiktigt hållbart sätt utan extravaganser och gärna enligt model-ler för att inte lägga ner onödiga nykonstruktionskostnader. Det innebär att stort fokus ska läggas på att minska miljöpåverkan och att reducera energiförbrukningen. För att klara underhåll av kommunens skolor och ha långsiktigt handlingsutrymme krävs att Futurum kan ta ut marknadsmässiga hyror.

5. Hållbart Örebro

Ett hållbart Örebro är ett Örebro med god balans mellan ekonomi, sociala faktorer, miljö och etik samt andra viktiga aktörer. Balans, effektivitet och kvalitet nås inte utan andra viktiga medspelare som både är inkluderade och får rätt förutsättningar. Klimat, mångfald och genus måste genomsyra alla verksamheter och Örebro kommun måste växa och förtätas etiskt, smart och efter behov. Målen i Agenda 2030 måste implementeras bättre.

Näringsliv och företagande

Örebro kommun ska inte bara vara en kommun som lockar större företagsetableringar i form av lokaler, verksamheter eller lager. Örebro ska också vara en kommun som gör vardagen enklare för egen- och småföretagare. Små och medelstora företag (0-249 anställda) utgör tillsammans 99,9 procent av samtliga företag i Sverige enligt "Tillväxtverket". Detta innebär att en central del av skatteunderlaget som sedermera går till utbildning för unga, vård för våra äldre och fungerande gator och torg grundas i småföretagarnas insatser och vilja att etablera sig i Örebro kommun.

Enligt Svenskt Näringslivs enkät om företagsklimatet i Sverige och Örebro kommun så framgår det tydligt att politikernas syn på den egna attityden till företagande är avsevärt högre än företagarens egna syn på kommunpolitikernas attityd till företagande. En attitydförändring går inte att besluta bort, men Liberalerna vill i samtliga led i den kommunalpolitiska förvaltningen verka för att både större och mindre företag får en smidigare vardag med kortare ledtider, ökad digitalisering av allmänna ärenden och en tätare kontakt i upphandlingar och ansökningar.

Kommunens upphandlingar ska möjliggöra för fler lokala företagare att medverka i upphandlingen. Vi ska tydligt både stötta hållbar tillväxt men också ställa krav i upphandlingar. Liberalerna vill förändra kravet på arbetsmarknadsåtgärder och anpassa upphandlingarna till det lokala näringslivets möjligheter. Örebro kommun måste se till att småföretag får större möjlighet att utvecklas genom att deras kvalitet valideras högre än antalet bokslutsår. Servicen måste utvecklas och förbättras. Det ska tydligt märkas i bemötandet vem som är kund. Liberalerna vill införa utmaningsrätt inom all kommunal verksamhet.

Miljö och klimat

Vi ska bromsa klimatförändringarna och samtidigt ha god ekonomisk tillväxt för att skapa arbetstillfällen. Det gör vi med fortsatt forskning, ekonomiska styrmedel och internationellt samarbete. Agenda 2030 och Parisavtalen ska efterlevas och kommunen ska göra det den kan för att dess verksamhet implementerar det som är möjligt. Framtidens miljöutmaningar är stora och internationella. Med vetenskap, teknik, demokrati, internationella samarbeten och marknadsekonomi har vi goda möjligheter att lösa många problem. Liberal miljöpolitik handlar om ansvarstagande utifrån kunskap och marknadsekonomiskt tänkande. Tillväxt behövs för att vi ska kunna möta miljöutmaningarna. Genom forskning och innovationer kan många miljöproblem lösas. Ett företag med god lönsamhet har större möjligheter att utveckla sitt miljö- och klimat-

arbete. Principen och målet är grön skatteväxling som innebär att det är förorenaren som ska betala.

Det finns en potential att fortsätta bygga ut förnybara energislag i Sverige, men samtidigt är kärnkraften viktig för klimatneutral elproduktion. Våra nära och stora unika natur- och friluftsvärden ska värnas och bevaras. Liberalerna vill att Örebro också ska breddas på ytan för att inte bygga bort gröna lungor i staden. Viktiga biotoper och jordbruksmark ska bevaras. Att tänka miljönytta kräver långsiktiga beslut.

Jämlikhet

Sverige är fortfarande kvar i en situation där vi skapar orättvisa skillnader mellan olika grupper. Oavsett bakgrund och förutsättningar måste vi se alla som viktiga pusselbitar för att bygga den helhet och mångfald vi vill ha.

Jämställdhet

Osakliga skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar skapar inte bara orättvisor. De leder till ett sämre samhälle där alla inte ges bra chanser eller till ett samhälle som inte tar tillvara på människors visioner, styrkor och kompetenser. Osakliga löneskillnader som att kvinnor på totalen tjänar mindre än män, följer kvinnorna hela livet ut då även pensionen påverkas. Kvinnor är i majoritet bland dem med deltidsanställning. Kvinnor står för de flesta långtidssjukskrivningarna. Kvinnor står för majoriteten av ansvaret av det obetalda hemarbetet. Män får sällan möjlighet till deltidsarbete. Mäns föräldraledighet skapar ofta ekonomisk förlust i en familj. Män drabbas oftare av hjärt- och kärlsjukdomar, så som hjärtinfarkt med allvarlig utgång, ofta relaterat till stress.

Jämlikhet och jämställdhet måste vara något som genomsyrar kommunen på alla nivåer, inom all verksamhet och inom allt beslutsfattande. För att nå ett jämställt samhälle är det bland annat viktigt att uppmuntra privat företagande i kvinnodominerade branscher, att verka för att män tar ut en större del av föräldraledigheten och att skapa förutsättningar för att utbildningsvalen blir mindre könsbundna.

Sverige ska vara en rättsstat för alla oavsett kön, etnicitet och sexuell läggning. Vi får aldrig blunda för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld samt förtryck. Våldet drabbar främst kvinnor och flickor, men även män och pojkar. Hedersrelaterat våld och förtryck får aldrig ursäktas för att det sker under kulturell täckmantel. Barn- och tvångsäktenskap stämmer inte med vår syn på jämställdhet och barns rättigheter. Mänskliga rättigheter är universella, okränkbara och gäller alla. Vi behöver ständigt informera och utbilda medborgare och tjänstemän i dessa frågor så vi kan motverka de katastrofala följderna av att alla inte får samma rättigheter till frihet och egenmakt.

Vuxenutbildning och arbetsmarknad

För att skapa en sammanhållen och integrerad kommun där alla kommer i innanförskap krävs att vi ser kommunen som en helhet. Politiken måste bygga på att alla människor i hela Örebro kommun har förmåga att forma sin framtid efter egna förutsättningar. Att känna sig som en del av samhället, inte minst i området där man bor, är

grundförutsättningen för en positiv integrationsprocess för varje individ, varje familj och varje grupp. Nyckeln är rätt utbildning som leder till ett arbete.

Örebro kommun ska vara en öppen kommun. Vi ska arbeta för att hela kommunen är tillgängligt för inflyttade. Vi ska skapa vägar och broar för nya örebroare att kunna göra klassresor och söka sig till nya miljöer. Inte minst ska vi bara ha bra skolor och vuxenutbildningar. Kunskap utgör den viktigaste nyckeln för en framtid som innehåller frihet och egenmakt. Skolan ska i sitt kompensatoriska uppdrag ge alla elever, oavsett bakgrund och förutsättningar möjlighet att lyckas med utbildning och arbete.

Introduktion och validering

Man måste få en bra början som nyinflyttad till Örebro kommun. Vi behöver en bättre och fungerande introduktion. Introduktion och undervisning ska anpassas efter den nyanländes behov och tidigare kunskaper. Introduktionen måste innehålla mycket bättre information om samhällskunskap och om den svenska kulturen. Vi behöver en noggrannare utredning av varje nyanländs utbildningsnivå. Utbildningsprogram ska ha konkreta och ambitiösa mål men behöver inte nödvändigtvis vara breda. Man ska snabbt kunna komma igång med sitt nya liv och kunna bidra till samhället, hitta sin plats och sammanhang i sin nya tillvaro.

En grundläggande kunskap för att kunna ta del av möten, lära känna nya vänner och arbeta i sitt nya hem är att man lär sig svenska. Därför ska kraven på att lära sig svenska skärpas. Vi måste hitta fler sätt än att sitta på skolbänken för att lära sig svenska, till exempel praktik, arbeten och samtalsgrupper. Det ligger i allas intresse att integration sker. Liberalerna ser gärna att hela eller delar av SFI kan läggas ut till upphandling för att kunna nå bättre och bredare resultat. Detta, i kombination med en ökad satsning på snabbspår, anser Liberalerna är en förutsättning för att fler ska lära sig det svenska språket snabbare.

Civilsamhälle och föreningsliv

Liberalernas politik för det civila samhället syftar till att underlätta för denna sektor att fortsätta vara en viktig del av demokratin, att göra människor delaktiga samt att bidra till samhällsutveckling och välfärd. Liberalerna menar att civilsamhället och föreningslivet är grunden för en fungerande kommun i många delar.

Örebro kommun ska samverka med civilsamhället och följa upp överenskommelsen som antagits av kommunfullmäktige. Örebro kommuns samverkan med det civila samhället innebär att man ständigt följer upp tagna grundläggande principer och genom avtal säkrar upp viktiga mål.

Civilsamhället ska inte betraktas som ett komplement i samhällsutvecklingen utan som en nödvändig och positiv samarbetspartner med långsiktighet i avtalen. Den ideella sektorn ska ha möjlighet till utmaningsrätt och i vissa fall få starta verksamhet med kommunal finansiering för verksamheter som inte redan finns, men som kan vara av samhällsintresse. Liberalerna vill medverka till en ökad regelbunden dialog med det civila samhället.

Föreningslivet är den plats där många medborgare lär sig att bli en del av den demokratiska processen. Genom att engagera sig i en förening blir det även lättare att göra sin röst hörd, och på så sätt kunna medverka i att skapa ett starkt samhälle. Därför behöver Örebro kommun satsa på de ideella krafterna, som varje dag kämpar för att utveckla staden, både stora som små. Kommunen ska inte konkurrera genom att starta upp egna föreningar.

Infrastruktur

Örebro har ett bra läge i Sverige. Ofta pekar vi på att vi är Sveriges demografiska centrum. Men det finns stora risker att framtida godsströmmar och även persontrafik kommer att dras öster och söder om Örebro.

Liberalerna menar att en järnvägsförbindelse Stockholm – Oslo via Örebro är en av de viktigaste infrastruktursatsningarna. Örebro kommun bör initiera en utredning av E18/E20 som trafikstråk på lång sikt samt påskynda Trafikverkets arbete med att flytta godstrafik utanför Örebro.

Vägnät bör byggas med långsiktiga perspektiv där alla trafikanter kan harmoniera med varandra utan att skapa konfliktpunkter. Infrastrukturen i Örebro kommun ska genomsyras av säkra lösningar för oskyddade trafikanter och anpassning ska ske för de mest utsatta, såsom barn och äldre samt de med funktionsnedsättningar.

Vi vill se en utveckling av Örebro där staden behåller sin stadsnära grönska. Infrastrukturen är dock så mycket mer än bara staden. Vi ser hela Örebro kommun med dess potential, city, bostadsområden och landsbygd.

Vi vill satsa på att bygga ut och om infrastrukturen gällande vägar för att öka flöden och ge bra tillgänglighet till staden.

Rörligheten för människor, idéer, kapital, varor och tjänster måste bli bättre, både i staden och på landsbygden. Detta skapar dynamik i samhället. För att få en fungerande landsbygd måste vi acceptera bilen som transportmedel när det är nödvändigt. Inget transportmedel behöver ställas generellt mot ett annat. En infrastruktur i världsklass behövs för jobben, tillväxten och välfärden.

Kollektivtrafik

Innan vi fortsätter lägga stora resurser på dyra bussar och ombyggnationer för kollektivtrafiken i city ska kollektivtrafiken fungera bättre i hela Örebro kommun. Örebro kommun måste bättre äga möjligheten att prioritera tätare och bredare bussnät över hela kommunen. I dag segregeras landsbygden från staden genom att kollektivtrafiken minskar i omfattning.

Vi säger nej till BRT, så kallade superbussar, och ja till attraktiv och ökad tillgänglighet i befintlig kollektivtrafik. Vi vill öka turtätheten och inte göra skillnad på stad och landsbygd.

Menar vi allvar med att kollektivtrafiken ska finnas över hela Örebro och för alla, måste Flextrafiken återinföras och utvecklas. Det finns många örebroare med mindre rörelsenedsättning, som utan de mindre och anpassade bussarna, inte kan åka kollektivt.

Landsbygd

Hela kommunen ska ses som en del av Örebro. De som valt landsbygden har gjort det för att de inte vill bo i citymiljö, men de ska ändå ha tillgång till kommunens satsningar på välfärden. De örebroare som väljer landsbygd ska också kunna ha fungerade infrastruktur och service. Det ska vara möjligt att driva företag på landsbygden. Cirka 40 procent av örebroarna lever på landsbygden. De får inte samma service och välfärd som de i tätorten trots att de betalar samma skatt. Servicen måste bli mer likvärdig.

Landsbygden skapar ekologiskt mångfald som kompletterar staden, jordbruksmarker ska bevaras och produktionen av spannmål samt andra grödor skall skyddas genom eftertänksamhet och bra utveckling av landsbygden.

Landsbygden måste få en bättre koppling till staden. Vi menar att i dag är det otydligt. I många fall uppfattas inte landsbygdens potential och detta leder till ineffektivt resursutnyttjande. De som väljer att bosätta sig på landsbygden ska ha precis lika stor rätt till avsatta skattemedel som de som bor inom staden, till exempel en attraktiv och tät kollektivtrafik.

Digitala möjligheter och fiber

Alla ska ha tillgång till fiberuppkoppling. Detta är något som ska erbjudas i hela Örebro kommun. Vi menar att landsbygden är starkt eftersatt i fiberfrågan och det hindrar bra kommunikation både privat och i arbetet. Utan utbyggnad så riskerar landsbygden att bli segregerad med ett utarmat näringsliv. Dessutom skulle vårdsystemet och larm få svårt att fungera fullt ut.

6. Liberalernas prioriteringar i alla nämnder

I Örebro kommuns nya politiska organisation flyttar vi både resurser och beslut närmare örebroarna och deras behov. Om det blir så som Liberalernas vill och kämpat för så är det här vi åstadkommer det vi är satta att göra. Kapitlet innehåller kortare texter och siffror för prioriterade satsningar och effektiviseringar per nämnd.

6.1. Livslångt lärande som inte kan börja för tidigt eller som har ett slut

Varje människas kunskap och personliga utveckling är viktig för allas framtid. Vi ska satsa på en förskola och skola som möter både elever med särskild begåvning och elever med behov av särskilt stöd. Vi ska satsa på ett livslångt lärande som erbjuder alla människor oavsett var och vem de är en möjlighet att studera vidare.

Vi ska ha en skola där kunskapsbyggande och progressivitet får stå i fokus. Skolan behöver bra lärare med mer tid till undervisning samt skolledare som har mer tid att leda skolans kunskapsuppdrag. För att nå dit behövs fler yrkeskategorier i skolan. Vi behöver en starkare elevhälsa som har ett särskilt uppdrag i att motverka ungas psykiska ohälsa. Vi behöver både tydligare kommunikation mellan lärare och elev samt mellan lärare och vårdnadshavare för att lyckas. Hela skoldagen inklusive raster och skolmat ska inkluderas i den pedagogiska helheten och ytterst vara en rektorsfråga.

Rätten till sitt eget språk är grundläggande för hela individens kraft och möjlighet till utveckling. Det gäller svenska språket, svenskt teckenspråk såväl som modersmål.

Valfriheten måste värnas. När konkurrens och goda exempel finns blir fler skolor attraktiva. Det är föräldrar/vårdnadshavare som ska bestämma var barnet ska gå i skolan. Detta ökar intresset för skolgången när alla är inblandade och möjliggör bättre målpuppfyllelse med rätt skola för varje elev. Oavsett val av grundskola vill Liberalerna se rättvisa möjligheter till busskort för alla som har längre än tre kilometer till skolan. Det ska inte vara en kostnadsfråga att välja skola.

Studie- och yrkesvägledning är avgörande och måste fungera bättre inom Örebro kommun. Liberalerna satsar speciellt på att förstärka och säkra studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan.

Skolan måste från första dagen läsa av alla barn för att möta dem utifrån deras individuella behov. De elever som är i behov av särskilt stöd ska få det. Det spelar ingen roll vilket skälet är. Diagnos eller inte, alla ska bedömas dagligdags och stöd ska sättas in.

Särskolan har en mycket viktig uppgift i att låta varje enskild elev utvecklas och lära efter sina unika förutsättningar, för att kunna delta i och bidra till samhället.

Förskolan

Att den svenska förskolan är fantastisk, det är de flesta med på, men klarar den sitt uppdrag? Får de flesta flickor och pojkar i förskolan möta kompetenta och välutbildade pedagoger, delta i en god pedagogisk verksamhet och känner barnen och deras vårdnadshavare sig trygga med förskolan? Nej, det har inte satsas tillräckligt för att följa förskolans läroplan på alla förskolor.

Överlag behöver barngruppernas storlek minskas både för att kunna bedriva god pedagogisk verksamhet men också för att erbjuda trygghet.

Alla barn i Örebro kommuns förskolor ska ges förutsättningar att lära sig svenska. Därför behövs språkkrav i svenska för all pedagogisk personal inom förskolan. Medarbetare som inte uppnår kraven ska erbjudas utbildningsinsatser.

För att kunna öka antalet behöriga förskollärare i Örebro kommun måste fler välja att utbilda sig till förskollärare. För att locka fler studenter till förskolläraryrket vill Liberalerna öka grundlönen och förbättra arbetsvillkoren, till exempel genom att pedagoger slipper sköta onödiga administrativa uppgifter.

Liberalernas satsningar och effektiviseringar i förskolenämnden

Förskolenämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	1 123 323
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning BOU 2022	-2 115
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	5 604
PO-påläggskompensation	28 204
(L) Satsning mindre barngrupper	
(L) Fler karriärvägar för att avlasta pedagoger	
(L) Kompensation för ökade livsmedelskostnader	
Totalt	10 000
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	1 163 016

Grundskolans behöver ställas om till ett tydligt kunskapsfokus. Om förskolan är grunden så är grundskolan själva stommen till att få nyckeln till framtiden. Förutom kunskap ska alla elever ges möjligheter att drömma om framtiden och deras tilltro till att bli en del av samhällsbygget ska stärkas. För att lyckas måste vi möta varje barn utifrån deras unika förutsättningar och behov. Barn med särskilda behov ska särskilt beaktas och mötas av kompetens.

Skolledaren ska ha både resurser och mandat att ta snabba och långsiktiga beslut om stödinsatser. Elevpengen är grundtilldelningen och Liberalernas höjning innebär större marginaler till rätt och snabba insatser.

Grundskolans kompensatoriska uppdrag är ett stort och långt uppdrag för oss som ansvariga. Vi måste därför se till att vi säkrar elevernas förutsättningar genom en ännu bättre elevhälsa och förbereda dem för fortsatta studier och yrkesliv som kräver mer resurser till studie- och yrkesvägledningen.

Lärare ska vara lärare och ges bättre förutsättningar och arbetsvillkor, ingen ska lämnas efter och ingen ska hållas tillbaka i Liberalerna skola.

Förskoleklass till årskurs 3

Det är starten som är viktigast. Här lägger vi grunden till både trygghet och studielust. För att klara detta måste stora resurser sättas in här. I denna ålder ska alla flickor och pojkar läsas av. Det måste finnas både tid och kompetens att kartlägga alla elevers behov. Det innebär, när det behövs, betydligt mindre barngrupper och fler pedagoger. Fler speciallärare behövs för att hjälpa till med rätt undervisning. Små barn behöver stora ytor, äldre barn behöver vidgade vyer.

Årskurs 4 till 6

Redan under mellanstadieåren kan vi se att kunskapsklyftorna ökar, att skillnaderna mellan elever från studievana och studieovana hem ökar och att fler barn får ökat behov av stöd. Detta är också en period där eleverna får möta fler nya ämnen och förbereds för högstadiets krav. För barn med svenska som andraspråk krävs större och tidigare insatser av språkstöd för att undanröja språkliga hinder till kunskapsbygget. För att möta barnens behov i årskurs 4–6 behövs således insatser på generell basis såväl som särskilda insatser.

Årskurs 7 till 9

Under högstadieåren är det många elever som upplever sig stressade och skillnaderna mellan flickor och pojkar märks här ännu tydligare. Det är under de här åren eleverna ska göra sina val inför framtiden. Ett val som är svårt i sig och även försvåras ytterligare då betygspoängen mer än det egna valet avgör framtidsmöjligheterna. Vi behöver resurser till att möta elevernas frågor om framtiden. Vi behöver fler utbildade studie- och yrkesvägledare och Liberalerna vill att stödet från dem kommer tidigare och mer frekvent.

Stressen är för många påtaglig och kan öka i takt med högre krav och oron för framtiden. Ibland klarar elever helt enkelt inte trycket. Ungas psykiska ohälsa har på

senare år ökat. Elevhälsan är viktig genom hela grundskolan men just i högstadiet vill Liberalernas se ett ytterligare fokus på, den för åldern, stigande psykiska ohälsan.

Målet är att alla elever går ut med godkända betyg i alla ämnen och då måste vi satsa. Vi har länge backat in i framtiden med ständiga besparingar på grundskolan. Vi måste bli bättre på att möta behoven genom bättre kartläggning av kunskaperna och fler möjligheter att arbeta igen dem. Kraven ska inte sänkas utan stödet ska ökas så att elevernas kunskaper ökar och därmed också betygen.

Liberalernas satsningar och effektiviseringar i grundskolan

Grundskolenämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	2 354 806
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning BOU 2022	-1 885
Lönerekompensation överhäng LÖV 2022	9 947
PO-påläggskompensation	53 072
(L) Höjd elevpeng för att minska klasstorlek och öka undervisningstiden	
(L) Elevhälsa och studie-, och yrkesvägledning	
(L) Kompensation för ökade livsmedelskostnader	
	Totalt 13 000
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	2 426 940

Gymnasieskola och Vuxenutbildning

I Liberalernas gymnasieskola finns både bredd och spets. Vi har ett stort utbildningsutbud med många yrkes- och högskoleförberedande program. Alla utbildningar ska hålla hög kvalitet och levererar elever redo för nästa steg i livet. Individuellt synsätt ska prägla både lärare och organisation. Alla elever ska ges förutsättningar att lyckas.

Även i gymnasieskolan måste vi få in fler yrkeskategorier, Då skapas mer utrymme för lärarna att kunna ta det pedagogiska ansvaret och lägga mer tid och energi på undervisningen.

Var man än är på sin egen utvecklingsstege så ska kommunen arbeta med att tillgängliggöra ett livslångt lärande.

Vuxenutbildningen (Komvux) är för dem som efter 21 års ålder vill skaffa sig mer kunskaper eller ett nytt yrke. Komvuxutbildningar ska vara breda och anpassad till möjligheten att få ett arbete. För Liberalerna är lärande livslångt och avgörande för att inte hamna i ett utanförskap.

En viktig grupp som oftare befinner sig längre från ett arbete är nyanlända från ett annat land. Svenska för invandrare (SFI) är avgörande för denna grupp att integreras i samhället och få ett arbete. En bra introduktion möjliggör fortsatta studier inom VuX-

am, men det krävs en bättre SFI som hittar fler vägar till både det svenska språket som samhällsvetande om Sverige.

Vi ska skapa vägar och broar för både "gamla som nya" örebroare att kunna göra klassresor och söka sig till nya miljöer. Kunskap utgör den viktigaste nyckeln för en framtid som innehåller frihet och egenmakt. (se mer information i kapitel 5 vad gäller arbetsmarknad)

Liberalernas satsningar och effektiviseringar i gymnasieskola och vuxenutbildning

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	1 169 379
Justeringar inför 2023	
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	4 209
PO-påläggskompensation	23 850
Volymkompensation gymnasiet	18 000
(L) Stöd till yrkesutbildningar	
(L) Elevhälsa och studie-, och yrkesvägledning	
Totalt	7 000
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	1 220 438

6.2. Ett värdig liv handlar om förebyggande arbete samt omsorg och stöd när man verkligen behöver det.

Välfärden ska stötta och lyfta. Vi ska gemensamt ta ansvar för varandra och komma överens om vad välfärdsuppdraget består av. Med en kostnadsutveckling som inte balanserar med skatteunderlaget måste vi utreda hur brett och djupt välfärdsuppdraget ska vara. Men det vi sagt att vi ska göra det ska vi göra riktigt bra. Det är oansvarigt att inom detta område låtsas som om vi inte behöver ändra modellen. Det är lika oansvarigt att inte ändra i ramtilldelningen som år efter år visar underskott. Behovsstyrning är viktig eftersom alla inte har samma behov och vi måste kunna ge varje individ en möjlighet att välja där det är möjligt.

Vi ska ge utrymme för chefer och medarbetare närmast stödmottagaren att prioritera. Ingen människa oavsett behov av stöd eller tid i livet kan dock få allt. Genom en bra välfärd ser vi till att varje människa får chans att forma och utveckla sitt liv mot egenförsörjning och egenmakt. Vi ska stötta dem med störst utmaningar först.

Äldreomsorg

Att blir årsrik är inte alltid problemfritt. Ett exempel är ensamhet, sorgen över en inte fungerande kropp, att inte klara sig utan hjälp, att alltid ha ont med mera. Då är det lika viktigt för en årsrik person, som för en medelålders eller ung, att få professionell hjälp. Åldrandet ska inte ses som intåget in i en grå kollektivism. Behovet av stöd eller omsorg ska inte kopplas ihop med ålder utan med behovet.

Meningsfull sysselsättning i form av kultur, socialt umgänge och fysisk aktivitet har stor betydelse för att ge oss ett friskt åldrande. Kommunen ska underlätta för civilsamhället att bidra. Kommunen ska vara ”möjliggörare” men inte alltid ”betalare”.

En förutsättning för att vara aktiv hela livet är en fungerande kollektivtrafik. Flextrafiken är och har varit mycket bra och ska både återinföras och utvecklas som alternativ till den ordinarie busstrafiken.

Valet av omsorgsgivare ska vara örebroarens, inte kommunens. Örebroarnas pengar, örebroarnas val. Du ska ha rätt att välja ditt boende eller omsorg så långt det bara är möjligt. Vi gör ingen skillnad på huvudmannaskap. Det är kvaliteten på omsorgen, vården och boendet, som är avgörande. Örebro kommun behöver både fler vårdboendeplatser, trygghetsplatser, seniorboende och LSS-boenden för att möta behoven i livets olika skeden samt underlätta för social gemenskap.

Lagen om valfrihet (LOV) ger örebroarna möjlighet att välja den som ska ge omsorg eller service. Valfriheten är central för Liberalerna och vi vill att den ständigt ska utvecklas och bli bredare för att möta medborgarnas önskemål och behov. Bli mer rätts-säker och få rättvisa förutsättningar att långsiktigt leverera god omsorg. Fusk och misskötsamhet ska omgående hanteras. Därför är det viktigt att både kommunen och externa utförare granskas av en extern och oberoende aktör.

Det finns stora utmaningar inom hemvården. En av dessa brister är kontinuitet för vårdtagaren. Under 14 dagar möter en vårdtagare i snitt 18 olika medarbetare i Örebro kommun och det är för Liberalerna en helt orimlig siffra. För att skapa trygghet och kvalitet behöver omsorgstagaren och omsorgspersonalen bygga en relation. Liberalerna menar att utgångspunkten bör vara omsorgstagaren och en personcentrerad vård. Därför anser vi att antalet olika medarbetare en vårdtagare möter ska halveras.

Liberalerna anser att kommunen ska arbeta aktivt för att uppnå en hög kompetensnivå på alla anställda inom kommunens äldreomsorg. Det innebär att undersköterskeutbildning eller motsvarande ska vara utgångspunkten för att komma i fråga för en anställning. Eventuella undantag från detta kan ske om personen besitter kvalifikationer som verksamheten ser passande för specifika uppgifter, exempelvis vårdbiträden.

Förutom ökade ambitioner inom utbildningsområdet måste kraven på goda svensk-kunskaper höjas. Det finns idag personal som har svårt att göra sig förstådda eller som inte fullt ut förstår instruktioner. En god kommunikation är en grundförutsättning för trygghet och tillit i omsorgen. Även dokumentationskraven i omsorgen kräver språkkunskaper och att man kan dokumentera på ett begripligt sätt.

Örebro har utropat sig till Europas teckenspråkshuvudstad det innebär att vi har ett ansvar att tidigt i vårdplanering erbjuder möjligheter att fortsätta äga sitt språk och kunna kommunicera det i vardagen. Liberalerna ser gärna att fler äldreboenden har flerspråkiga medarbetare. När vi åldras minskar inte sällan möjligheten att ta till sig information på andra språk än modersmålet. Första generationen sverigefinnar är ett exempel på en grupp med behov av att kunna leva på sitt första språk när de behöver omsorg.

Örebro kommun brottas med stora utmaningar inom äldreomsorgen men också med att skapa en kommun som inkluderar de årsrika. Örebro kommun lappar och lagar istället för att skapa en framtidsvision. Detta förhållningssätt skapar inte en kommun där att bli äldre genomsyras av trygghet, värdighet och självbestämmande. Liberalerna vill att en äldrekommission ska tillsättas som har till sin uppgift att synliggöra strukturella brister och ta fram fakta men också lägga fram konkreta förslag med våra äldre i fokus. Äldrekommissionen ska vara forskningsbaserad, framåtblickande, bidra med kunskap och idéer som kan leda till utveckling och förbättring för örebroarna.

Liberalernas satsningar och effektiviseringar inom äldreomsorgen

Vård- och omsorgsnämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	1 791 857
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-3 974
Hysesrabatt Karlslund (sista)	500
Hysesrabatt Öbo omsorg (sista)	4 000
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	5 597
PO-påläggskompensation	35 437
Kompensation från investeringspott brandskydd vårdboende	30 166
(L) Kompetensutveckling och språksatsningar	
(L) Äldrekommissionen	
(L) Minska antalet personal som omsorgstagare möter	
(L) Färdtjänst och flextrafik	
(L) Kompensation för ökade livsmedelskostnader	
	Totalt 23 500
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	1 885 083

Socialtjänst

Vi ska ha en rejäl fallskärm när man är som allra svagast. Socialtjänsten fyller en viktig funktion i varje välfärdssamhälle. Människor i utanförskap bör få ännu bättre hjälp och stöd för att snabbare komma ur sitt utanförskap och sin nöd. Det ger vinst i alla ändrar. Socialtjänsten behöver i takt med fler medborgare ha fler socialsekreterare.

En av faktorerna för att utsatta barn och unga ska få ett tryggt liv är att de möts av kompetenta och engagerade socialsekreterare, vilket kräver medarbetare med särskild kompetens. Liberalerna vill stärka myndighetsutövningen i barn och ungdomsvårdsärenden. Socialsekreterare som handlägger barn och ungdomsärenden ska ha särskild kunskap och erfarenhet och ha högre lön.

Socialtjänsten behöver också förstärka sitt arbete kring hedersvåld och förtryck. Det behövs mer kunskap och socialtjänsten bör starta med en kartläggning kring handläggningsförfarandet när en individ utsätts för våld och förtryck i hederns namn.

Hemlöshet är en komplex fråga. Det och missbruk är ofta självförvållat, men sällan självvalt. De flesta människor som lever i en socialt utsatt situation vill inget annat än att ta sig ut ur utanförskapet. Det är dock en skam att Sverige har flest hemlösa personer i hela Norden. Vi ska vara ett välfärdsland, starkt nog att se till att ingen människa ska behöva sova ute på gatan. Det måste finnas akuta platser i tillräcklig mängd men det måste också bli enklare att gå från att behöva hjälp av en härbärgeplats till

någon form av stödboende. Liberalerna anser därför att Örebro kommun ska införa en tak över huvudet-garanti där civilsamhället ska vara en naturlig samarbetspartner.

Civilsamhället är en viktig samarbetspartner i arbetet med de som varken har arbete eller tak över huvudet. Liberalerna anser att detta är ett område som civilsamhället ofta gör mycket bättre än en myndighet. Liberalerna vill därför utöka anslaget och möjligheten för civilsamhället att utveckla bra verksamhet och därmed utöka antalet hjälpinsatser kvalitativt och effektivt. Där det finns ett akut behov så ska resurser finnas att avropa.

Varje år drabbas kvinnor, män och unga människor av våld i nära relationer. Vi i Liberaler anser att mer måste göras för att dels motverka våld men också för att möta den som blivit utsatt för våld i nära relationer. "Centrum mot våld i nära relation" ska förstärkas för att säkerställa att arbetet mot våld får den bredd och fokus det behöver. Öppen ingång ska återinföras för den som söker hjälp. Du ska kunna gå direkt in och be om hjälp. Liberalerna vill också ge ett utökat uppdrag och förstärka med en barnpedagog/kurator för de barn som följer med en vårdnadshavare/förälder. De ska ha fokus på barnens bästa samt lyfta barnperspektivet i situationen.

Idag har Örebro kommun i samarbete med Kvinnohuset möjlighet att skydda kvinnor som blir utsatta för våld i nära relation. Däremot har kommunen inget samarbete med civilsamhället eller egen möjlighet att skydda män som blir drabbade av våld i nära relation. Liberalerna vill, men i samarbete med andra kommuner, inrätta ett skyddat boende för våldsutsatta.

Liberalernas satsningar och effektiviseringar inom socialt förebyggande arbete

Socialnämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	626 365
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-1 985
Volymkompensation	6 000
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	2 493
PO-påläggskompensation	7 499
GVI	400
Kompensation investeringspott renovering stödboende	510
(L) Förbättra villkoren och kompetensutveckling för socialsekreterarna	
(L) Öppen ingång och sänkta trösklar på CMV	
Totalt	5 500
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	644 782

Funktionsnedsättningar

Alla ska kunna förverkliga sig själva, oavsett vilken funktionsnedsättning man har. Funktionsnedsättningar kan göra det svårt att vara med i samhället på lika villkor. Det kan gälla tillgänglighet, rätt till arbete eller långsiktighet i olika stöd. Funktionsnedsättningar ska inte vara ett för stort hinder i livet.

Liberalerna som var initiativtagare till LSS-lagen anser att det är en de viktigaste frihetsreformerna då den gett människor utan stor frihet och rörelse möjlighet att få stöd i sin vardag. Det är viktigt att Örebro kommun tillförsäkrar att det finns tryggt och rättvist assistansstöd, särskilt boende och daglig verksamhet. Kvalitet och rätten att välja utförare är viktig.

För de som bor i gruppboenden ska det finnas bra möjligheter till aktiviteter. Medarbetare på LSS-boenden ska ha utbildning i olika funktionsnedsättningar så att metoder som innehåller tvångs och begränsningsåtgärder undviks.

Daglig verksamhet ska vara meningsfull och gärna ske i samverkan med företag, ideell sektor eller andra organisationer. Personer i daglig verksamhet ska inte omfattas av neddragningar i färdtjänsten. Örebro kommun har infört att alla nyanställda medarbetare inom LSS och äldreomsorg ska lämna utdrag ur belastningsregistret, dock är daglig verksamhet ej inkluderad. Detta anser Liberalerna är fel, trygghet och förtroende är avgörande för en god relation.

Liberalernas satsningar och effektiviseringar för funktionsnedsatta

Funktionsstödsnämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	1 116 679
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-2 389
Volymkompensation	23 700
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	2 695
PO-påläggskompensation	20 133
Kompensation från investeringspott: grupp o servicebostad	550
(L) Assistansersättning	
(L) Daglig verksamhet	
(L) Kompensation för ökade livsmedelskostnader	
Totalt	3 591
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	1 162 959

Bygg och miljö Teknik och service Kultur och fritid

6.3. Ett hållbart samhällsbygge skapar förutsättningarna för välfärden

Liberalerna vill se en kommun med ett rikt utbud av företag, av service och handel, av utbildning på många olika nivåer, av kultur och av fritidsaktiviteter. Örebro kommun ska vara en framgångskommun när det gäller ett framsynt klimat och miljöarbete. Vi liberaler vill prioritera och underhålla det som kommunen har ansvar för inom samhällsbyggnadsområdet i stället för nyinvesteringar i onödiga projekt som skapar ännu mera driftskostnader och underhållskostnader.

Kommunen ska vara en medspelare där näringsliv, organisationer och enskilda tar det stora ansvaret för det lokala samhällets utveckling.

Bygg och Miljö

Vi vill bevara parker och grönytor som är så viktiga för medborgaren, speciellt i högt exploaterade områden. Liberalerna tror på att bygga högt med eftertanke och estetik i fokus men också på att hela Örebros yta måste utökas. Boendeformer måste i allt väsentligt utvecklas och betydligt fler friliggande tomter för småhus ska skapas.

Liberalerna satsar på åtgärder för en tryggare kommun och för att förebygga brott. Vi ser behov av att trygga samhället, både socialt och tekniskt. Miljön i och runt stadens tunnlår, gång- och cykelstråk måste förbättras. Liberalerna vill att både bra miljö och energieffektiv belysning och modern teknik ska utredas i all planering för att göra Örebro tryggare. Vi ska också ansöka om att utöka med fler paragraf 3-områden i Örebro kommun för patrullerande ordningsvakter.

Liberalerna vill att Örebro kommun ska byggas med en infrastruktur som ger alla örebroaren tillgång till hela Örebro, även landsbygd. Örebro behöver därmed en väg och gatustruktur som rymmer alla fordonslag eller som inte diskriminerar någon.

Örebro ska ha en bred kollektivtrafik för alla. Liberalerna vill att de som är begränsade till kollektivtrafik, till exempel årsrika och rörelsehindrade prioriteras.

Satsningar och effektiviseringar för bygg och miljö

Bygg- och miljönämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	25 039
Justeringar inför 2023	
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	265
PO-påläggskompensation	752
(L) Snabbare rådgivning, service och beslutshantering	
	Totalt 1 000
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	25 056

Teknik och Service

Kommunen ska hålla hög service gentemot örebroarnas breda behov. Staden ska vara framkomlig för alla oavsett medborgarnas möjlighet att röra sig. Både för boendet och näringslivet behövs god framkomlighet, tillräckligt med parkeringar och stora ytor för aktiviteter och möten. Liberalerna prioriterar säker framkomlighet både sommar som vinter och sätter detta före estetiska vägomläggningar och förtätning av innerstadens infrastruktur.

Liberalerna vill också skapa bättre förutsättningar för att medborgarna, på ett smartare sätt, ska kunna följa sina anmälda fel till kommunens olika system som individen är kopplad till, till exempel vatten och avloppsanläggningarna.

Under många år har ett stort eftersatt underhåll skapats. Vi vill prioritera så att akuta avbrott förhindras. Vi vill satsa på stora infrastrukturella förbättringar för att minska de problem som i dag upplevs och som förväntas komma. Vi måste därför se över hela vår trafikinfrastruktur för att inkludera såväl kollektivtrafik som bil. Det måste finnas en framtid för ett fossilfritt transportsätt.

Örebro kommun lider av ett eftersatt underhåll av asfaltsbeläggning. Potthålsgaranti finns men under den senaste tiden har detta eftersatts, inte sällan på grund av personalbrist eller politiska prioriteringar. Detta är inte alltid förenat med höga kostnader utan skulle hinna projekteras om fokus flyttades. Liberalerna vill att tekniska förvaltningen får i uppdrag och budgetförutsättningar att utreda vägnätets kondition.

Målet är bättre framförhållning så man slipper riva upp gator två eller tre gånger. Samt att prioritera gator som är i dåligt skick framför att projektera för större ombyggnationer, asfaltläggning och skönhetsingrepp både centralt och på landsbygden.

Örebro växer och därför vill Liberalerna säkra att alla trafikslag har möjlighet att verka inom Örebro kommuns gatunät, inte nödvändigtvis alla trafikslag på alla gator.

Örebro kommuns VA-ledningar byggs successivt ut och förnyas vilket är positivt. Vi anser dock att underskottet, som skapats under många år, inte ska rendera chockhöj-

ningar av VA-taxan. Så långt det är möjligt ska detta finansieras inom befintlig budget genom omfördelningar och nya prioriteringar.

På längre sikt behöver Örebro kommun genomföra ett större arbete rörande utbyte av befintligt ledningssystem för att både spara vatten, tid och skattemedel. För att hålla ihop frågan om Örebro kommuns vatten behöver vi säkra upp så personal med kompetens finns inom området.

Det finns verksamhet under verksamhetsområdet samhällsbyggnad där det skett investeringar som inte följts av täckning för driftkostnadskonsekvenser. Det betyder att det byggts och byggs upp ett ackumulerat underskott i ram. Liberalerna anser att detta måste uppmärksammas och att resurser bör tillsättas för att komma till rätta med kostnader som finns men som inte tagits med i beräkningarna från början.

Måltidsenheten ska genomlysas och antalet chefer ska minskas så resurserna kan flyttas över till den allt dyrare maten. Det är viktigt att maten gillas av de som ska äta den. Speciellt viktigt är detta inom skolan där skolmaten utgör en del av den pedagogiska verksamheten.

Satsningar och effektiviseringar för teknik och service

Teknik- och servicenämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	213 306
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning 10-mila orientering	-40
Återföring tillfällig satsning Asfalt	-8 000
Lönekomensation överhäng LÖV 2022	513
PO-påläggskompensation	3 167
(L) Underhåll	
(L) Drift och skötselplaner	
Totalt	9 000
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på förvaltningsnivå	-2 000
Ram 2023	215 946

Kultur och Fritid

Kultur

Ett starkt kulturliv är förutsättningen för ett gott samhälle. En livskraftig kulturmiljö är en viktig faktor för samhällets utveckling och möjligheter att attrahera människor och näringsliv. Kulturen är samhällets intellektuella infrastruktur. Den ger människor verktyg att förstå, ifrågasätta, påverka och se sig själva och samhället ur nya perspektiv. Kultur stärker också välbefinnandet, bidrar till livskvalitet och ger en känsla av sam-

manhang. Det är därför ett levande kulturliv i hela Örebro kommun, stad som landsbygd, är så viktigt för liberaler.

Tankens och ordets frihet är grunden i liberal kulturpolitik. Därför ska den konstnärliga friheten värnas och vara fri från politisk styrning.

Ett gott samhälle byggs upp underifrån. Civilsamhället bidrar till att stärka demokratin. Civilsamhällets kulturföreningar och studieförbund bidrar till att öka människors livskvalitet och frigör deras skaparkraft. Därför ska de värnas och få ett utökat stöd med hållbara förutsättningar.

Örebro kulturskola är en av landets bästa men har långa köer till sina ämneskurser. 1600 barn står i kö och får vänta flera år på att lära sig spela eller dansa. Liberalerna vill anställa fler pedagoger så att fler barn får undervisning, särskilt där köerna är längst. Kulturskolans driftbidrag måste därför öka.

El Sistema är musikundervisning för barn från fem års ålder till årskurs tre som bedrivs i några av de stora bostadsområdena. Barn som aldrig annars skulle få pröva att spela instrument får här möjlighet. Undervisningen sker på skoltid och är gratis. Fler barn behöver få tillgång till denna undervisning.

De kulturella och kreativa näringarna leder till nya arbetstillfällen och utgör en dynamisk och allt viktigare del av näringsliv och samhällsekonomi. Konstbiennalen Open Arts framtid är viktig både ur ett näringslivsperspektiv och ett konsumentperspektiv.

Biblioteken är demokratins hjärta och en skattkammare. De är en viktig källa för bildning. Därför ska de värnas och utvecklas. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot våra skolor som enligt skollagen ska ge eleverna tillgång till skolbibliotek och därigenom stimulera barns och ungas intresse för läsning och litteratur. Vi vill satsa på en utveckling av skolbiblioteken och planera för en försöksverksamhet med fokusbibliotek med fackutbildade bibliotekarier på grundskolor med skolbibliotek.

Fritid och idrott

En stor del av vår fritid handlar om idrott, hälsa och friluftsliv. Genom att satsa på fritidsaktiviteter för alla, unga som gamla och oberoende var i kommunen man bor, kan vi som helhet få en friskare och gladare kommun. Detta ska ske i samverkan med föreningslivet. Det ska ske rättvist mellan föreningar, jämlikt mellan grupper och jämställt mellan flickor och pojkar/kvinnor och män. För fritidsområdet är föreningarna bärarna av de breda möjligheterna.

Det är viktigt att man kan aktivera sig som vuxen även om man inte är medlem i någon förening. Friluftspplatser och löparspår är en del i att öka möjligheterna till att aktivera sig spontant. Kommunen ska inte favorisera enskilda föreningar i satsningar och därmed begränsa andras möjligheter att utvecklas och använda kommunal mark.

Kommunen måste få till ett bättre helhetsperspektiv för all idrott. Vi behöver fråga idrotten i Örebro kommun vad de själva ser för potentiella eftersatta områden och vad de behöver för att staden ska fortsätta utvecklas i en positiv riktning för breddidrotten. Om idrotten ska kunna ta plats i samhället som nyttagörare behöver den utrymme. Det gäller både inomhushallar och utomhusanläggningar. Kostnadsutvecklingen i framtiden begränsar stora nybyggnationer det vi bygger måste kunna användas bredare och dess tider måste fördelas rättvist.

I dag saknas det 20*40-metershallar för inomhusidrott samt isytor för alla de barn som är aktiva inom idrott, detta måste vi prioritera. Vi måste ta till vara de platser som redan finns genom att renovera och utöka möjligheterna till att idrotta där.

Jämlikhet är viktigt inom idrotten därför bör kommunen se till att alla oavsett utmaningar inte missgynnas. Vi måste se till de som har störst utmaningar får rättvisa förutsättningar. Till exempel är det många med funktionsnedsättning som inte får möjlighet att idrotta. Jämställdhet mellan flickor och pojkar, män och kvinnor ska säkerställas.

Liberalernas satsningar och effektiviseringar för kultur och fritid

Kultur- och fritidsnämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	380 136
Justeringar inför 2023	
Återföring Open Art	-2 500
Återföring tillfällig satsning Öknaspåret	-600
Återföring tillfällig hyressänkning Behrn arena ÖSK och KIF Örebro DFF	-1 450
Återföring tillfällig satsning 10-mila orientering	-184
Lov Örebro	3 000
Lönekomensation överhäng LÖV 2022	753
PO-påläggskompensation	4 470
Kompensation investeringspott KFC Ladugårdsängen	1 056
(L) Civilsamhället	
(L) Kulturskolan	
Totalt	3 518
(L) Effektiviseringar adm, styrkedja på förvaltningsnivå och Lov Örebro	-3 000
Ram 2023	385 199

7. Slutord

Behoven ska styra våra ramar

Det är några år sedan Liberalerna lade om kursen och mer utgick från vilka de verkliga behoven från kärnverksamheterna är. Vi lade om ramarna för att först ge det vi upplever skola och omsorg behöver, innan vi spenderar vidare. Vi måste säkra resurserna så vi inte behöver minska på god omvårdnad, samt individuell och likvärdig undervisning i skolan.

Liberalerna har sett över all verksamhet inom alla huvudområden. Det finns skäliga och nödvändiga effektiviseringar inom hela kommunen. Men det är viktigt att vi redan på kommunfullmäktigenivå inte osthyvlar ut generella besparingar för något verksamhetsområde. Allt ska beaktas per område eller objekt.

När vi lagt ramarna utgår vi från en prioriteringsordning för kärnverksamheter och kärnområden. Vårt tänk följer en försiktighetsprincip för att för framtiden klara av både den demografiska utvecklingen och kostnadsutvecklingen.

1. Lagstadgat / huvudmannaskapsansvar
2. Nödvändiga insatser i förbyggande syfte som påverkar resultatet av punkt 1
3. Pausa eller avveckla insatser/investeringar som inte är nödvändiga för år 2023 och 2024

Detta är inte lätt, det tar tid och har sina utmaningar. Därför räknar vi bara med halvårseffekt på utlagda effektiviseringar, signalerna är dock tydliga; Örebro kommun ska minska sin administration och organisation.

Utgifter och kostnadsutveckling år 2023

Vi planerar för ett mer ansträngt 2023. Vi är i högsta grad i en lågkonjunktur och måste hantera både underskott och eftersatt underhåll. Det är knivigt och känns tuftt eftersom vi länge flaggat för att det behövs en kursändring som inte gjorts. Liberalerna håller därför fast i vår hårda och kanske något tråkiga försiktighetsprincip ovan.

För Liberalerna är det tydligt att att det stora utmaningarna inte ändrats. Om vår framtid inte ska hänga på statsbidrag måste vi på allvar ta itu med omställningar och prioriteringar.

Liberalerna anser att flera kärnområden inom skola och välfärd behöver mer tilltagna ramar för att klara välfärdsuppdraget tillfullo, men man kan inte använda pengar vi inte har, därför är Liberalernas genomgående röda tråd att vända på pyramiden. Vi måste flytta både styrning och resurser längst fram i verksamheterna mot medborgarna och tydligt fokusera på våra viktiga kärnområden och uppdrag. Vi vet att det finns flera hundra miljoner kronor i att göra saker annorlunda, men att det tar tid och vi kan inte tillgodoräkna oss allt vi skulle kunna spara.

Varje inköpskrona måste värderas och vändas på hela tiden. Det kommer att innebära att allt alla tycker är viktigt inte ryms inom budget och vi måste komma överens om en tydlig prioriteringsordning.

Staten

Statsbidrag är välkomna men en utmaning för kommuner. De bidrag som måste sökas tar tid att söka. De kommer dessutom plötsligt och kommunen vet inte hur länge de varar. Liberalerna tycker det är bättre om staten delar sitt stöd mellan både bidrag och ett övertagande av huvudansvaret för stora kostnadsdrivande och nationellt viktiga verksamhetsområden, till exempel skola och LSS. Ansvaret skulle bli tydligare, verksamheternas insatser mer likvärdiga och betalningsansvaret stadigare.

Investeringar och lån

Örebro kommun har under många år haft en ökande befolkning, det är positivt. Men man kan också säga att vi drabbats av växtvärk. Det har inneburit ett ökat behov av stora investeringar. Vår ökande befolkning är till största delen äldre och barn. Det är en utmaning när dessa två grupper blir större än de som arbetar. Under åren har detta skapat en stor låneskuld för Örebro kommun. Det har ingen stor påverkan på kort sikt eller på vår drift såvida räntan inte skjuter i höjden. En skuld är dock en skuld och Liberalerna vill inte utöka låneramen och skuldsätta örebroarna mer än nödvändigt. Vi måste, innan nya spadtag tas, få kontroll på om befintliga lokaler kan ställas om till ny verksamhet. Dessutom mer noggrant se om lokaler kan delas av fler. Stor försiktighet ska iakttas när det gäller nya investeringar under år 2023. Vi behöver ställa oss frågan inte bara en eller två gånger; behövs verkligen detta? Liberalerna har skjutit på investeringar och därmed minskat konsekvenserna av ökade driftskostnader.

Skatt och skatteväxling

Liberalerna ser i dagsläget och för 2023 ingen nytta eller behov att förändra skatten. Vår Visionsbudget bygger på oförändrad skattesats om 21,35 kronor. När det gäller skatteväxling mellan regionen och kommunen så avser Liberalerna lägga fram förslag om förändrad skatteväxling som bättre prioriterar kommunens grunduppdrag och välfärd.

Miljö och klimat

Örebro kommun ska göra vad den kan för att i sitt kommunala huvudmannaskap arbeta med miljömål och klimatnytta. Agenda 2030 ska i största möjliga mån implementeras i kommunens verksamheter. Vi vill också se till att vi informerar och utbildar örebroarna i att leva mer klimatsmart och underlättar för detta. En klok, kunnig och ansvarstagande medborgare är inte bara klimatsmart den är också drivande för att nå förändring. Miljö- och klimatfrågan ska tillsammans med värdegrundsfrågorna alltid beaktas när vi utför vårt kommunala huvudmannaskap, men utan att riskera god omvårdnad, egenmakt eller skolresultat.

Besparingar, omprioriteringar och reduceringar

Komplex är bara förnamnet på Örebro kommuns situation. Ingen budget i världen kan göras tillräckligt tydlig för att kunna visa vad som måste göras. Inget budgetförslag

håller ett helt år utan behov av revideringar. Skatteintäkter från arbetstagare och företag är basen som ger oss likvida medel att säkra utveckling och det örebroarna behöver. Vi har bra soliditet med stora tillgångar bundna i framför allt våra bolag med ÖBO i spetsen. Men den soliditeten är bara ett minne i framtiden om vi inte sköter resultatet av intäkter och kostnader.

Satsningar

1. Skolan

I åratal har eleverna fått betala för behovet av besparingar. Minskad elevpeng har inneburit mindre resurser in i klassrummet. Undervisningen har påverkats och det har också morgondagens samhällsbärare. Vi måste flytta resurserna längst fram för allas vår framtid. Barn och elever har olika behov och de mår allt sämre eftersom vi i stora delar misslyckats med att möta deras behov. Alla barn går i skolan i Sverige, alldeles oavsett utmaningar så måste skolan kunna stötta och kompensera.

Liberalerna satsar på att förskolans barn ska få likvärdiga kunskaper i svenska oavsett bakgrund. Vi satsar på fortbildning och rekrytering så eleverna möts av rätt kompetenser. Vi höjer kraven på våra skolor så eleverna får erforderligt stöd för att kunna lyckas.

Det är viktigt att i god tid förbereda eleverna på deras framtida möjligheter. Dels för att undvika felval och avhopp men också för att minska känslan av misslyckande. Det ligger mycket oro och lidande i att känna sig utanför. Därför satsar Liberalerna på utökad och tidigare studie- och yrkesvägledning.

2. De mest utsatta och äldre

I svåra tider måste vi se till att de som har de största utmaningarna i vårt samhälle garanteras en grund. Liberalerna avsätter därför mer resurser till att kunna verkställa biståndsbeslut fattade i enlighet med både Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

De årsrika är också en grupp som ska garanteras en värdig välfärd. Vi anser att vårdboenden på olika nivåer är den bästa formen att möta äldres behov, från omvårdnad till social trygghet och vi ökar därför upp grundbemanningen. De som känner sig otrygga och rädda är inte fria. För att kunna möta framtidens utmaningar både inom äldreomsorgen och med att bli äldre i Örebro behöver forskning på ett mer framträdande sätt inkluderas. En äldrekommission ska kunna stötta omsorgstagare och verksamheterna med kontroll, utvärdering och förslag. Det är viktigt att samhället inkluderar årsrika och att vi som kommun är proaktiv.

De människor som lever under hot och våld i sitt eget hem är de mest ofria människorna i Örebro. Vi måste göra det både lättare och tryggare att söka hjälp. Liberalerna satsar därför på "Öppen ingång" vilket innebär i vår tappning att besök inte behöver bokas. För att möta barnen i dessa miljöer föreslår Liberalerna att Centrum mot hot och våld i nära relationer utökas med en barnkurator.

Vilket liv kan man leva om man sover ute eller inte har ett hem? Liberalerna satsar i sin budget på en "Tak-över-huvudet" garanti. Behoven är olika, insatserna måste vara olika men ingen ska behöva sova ute.

3. För en växande och fungerande stad

Infrastrukturen måste både utvecklas och underhållas. Liberalerna är noga med att investera rätt i byggnader och infrastruktur. Lika viktigt är det att se till att underhålla det befintliga som kommunen ansvarar för.

Möjligheten till en aktiv fritid, både vad det gäller idrott och kultur är grundläggande och påverkar kommunens välfärdsuppdrag. Vi behöver därför lägga mer resurser till föreningsbidrag, idrottshallar och till att kunna ta emot flera barn och ungdomar till kulturskolan.

Kollektivtrafiken måste kunna användas av fler örebroare. Det betyder att både stad och landsbygd måste ha goda bussförbindelser, en fungerande färdtjänst och komplementet Flextrafiken ska återinföras.

4. Örebro kommuns organisation och styrkedja är för omfattande

Utredningar visar att vi har en för stor överbyggnad. Vi har helt enkelt inte råd att ha denna omfattning av administration och chefer. Även i jämförelser med jämförbara kommuner så har vi för stora kostnader för medarbetare och chefsled. Vi måste lägga besparingar och det kommer att kännas och kosta. Vi avser minska antalet medarbetare med cirka 100 personer. Det ger dock ingen snabb resursförstärkning och det ger endast en halvårseffekt 2023.

Effektiviseringar

Liberalerna lägger inga förslag om generella effektiviseringar i något verksamhetsområde.

Det är viktigt i en hållbar ekonomi att både satsa och effektivisera för att klara kostnadsutvecklingen i framtiden.

Främst sker effektiviseringarna på central förvaltning och på onödiga mellanchefer snivåer, samt genom att fortsätta avveckla delar av organisation och administration. Liberalerna kommer att lägga ett mycket hårt tryck på att både minska kommunstyrelseförvaltningen och flytta resurserna till driftnämnds nivå. Nu sker dubbelarbete och en ineffektivitet genom otillgänglig och krånglig service gentemot örebroarna.

Vi behöver pausa en del projekt/verksamhet, samt genom att lägga ut delar av verksamhet, outsourca till näringsliv och civilsamhälle. Det handlar om verksamhet som görs både bättre och effektivare av andra.

Samarbete och opposition

Slutligen vill Liberalerna fortsatt stå för den politik vi drivit länge. Den politik vi har i våra program samt fullfölja tidigare prioriteringar och mål. Oppositionspartiets viktigaste ansvar är att visa på alternativ och inte spegla minoritetsstyret i annat än där

politiken och målen är densamma. När de sammanfaller ska samarbete finnas. Gemensamt kan man flytta berg om mål och respekt finns från båda håll.

Framtiden är tuff och Liberalerna hoppas att samarbete på vissa plan kan ge oss ett bättre resultat. Liberalerna vill vara ett lösningsinriktat parti. Det går helt i linje med det idéburna visionsparti vi är. Vi vill möta framtiden med utveckling och då finns alla fördelar av att vara öppna och lyhörda.

8. Ramar

Resultatbudget	Budget	Rev bud	Prognos	Budget
<i>Belopp i mnkr</i>	2022	2022	2:2022	2023
Verksamhetens intäkter och kostnader	-9 392	-9 467	-9 385	-9 980
- varav effektiviseringsbehov	0	0	0	184
Avskrivningar	-305	-305	-280	-311
Verksamhetens nettokostnader	-9 697	-9 772	-9 665	-10 291
Skatteintäkter	7 672	7 731	7 957	8 188
Generella statsbidrag och utjämning	2 121	2 138	2 176	2 207
Summa skatteintäkter och utjämning	9 793	9 869	10 133	10 395
Verksamhetens resultat	96	96	468	104
Finansnetto	213	213	-339	180
- finansnetto exkl. utdelning	160	160	-369	115
- utdelning från bolagen	53	53	30	65
Årets resultat	309	309	129	284
Årets resultat genom skatter och generella statsbidrag	3,2 %	3,1 %	1,3 %	2,7 %
Verksamhetens resultat genom skatter och generella statsbidrag	1,0 %	1,0 %	4,6 %	1,0 %

Markplanerings- och exploateringsnämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	72 867
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning 10-mila orientering	-70
Redovisningsteknisk resursförflyttning - Exploatering drift	6 000
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	344
PO-påläggskompensation	2 118
(L) Effektiviseringar adm, styrkedja på förvaltnings	-2 000
Ram 2023	79 259

Valnämnd	
Ram 2022, belopp i tkr	8 538
Justeringar inför 2023	
Återföring valårsbudget	-4 000
Återföring del av statsbidrag allmänna val	-4 315
Ram 2023	223

Överförmyndarnämnden	
Ram 2022	19 297
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-52
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	45
PO-påläggskompensation	269
Ram 2023	19 559

Kommunfullmäktige	
Ram 2022	11 794
Justeringar inför 2023	
Tillfällig satsning - utbildning ny mandatperiod	1 000
Ram 2023	12 794

Stadsrevisionen	
Ram 2022, belopp i tkr	3 894
Ram 2023	3 894

Kommunledningen	
Ram 2022	45 553
Justeringar inför 2023	
Återföring överfört resultat 2022 (Kommunledning)	-10 000
Ram 2023	35 553

Kommunstyrelsen - Kommunstyrelseförvaltningen	
Ram 2022, belopp i tkr	769 811
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning IT-säkerhetsprojekt	-1 205
Återföring tillfällig satsning Lov Örebro	-2 400
Återföring tillfällig satsning beredskapslager livsmedel 2022	-700
Återföring tillfällig satsning GIS- integration 2022	-2 000
Lönekompensation överhäng LÖV 2022	1 961
PO-påläggskompensation	10 632
Kompensation investeringspott gemensamt servicecenter	300
Justeringar inför 2023	
Återföring extra driftanslag Alfred Nobel 2022	-483
Återföring tillfällig satsning - skobidrag	-2 000
Örebrokompaniet (netto)	666
Nerikes brandkår	6 000
Länsmusiken reglering tidigare avtalat belopp	2 000
Tillfälligt minskade satsningar på omställning och kompetens	-8 000
Tillfälligt minskat anslag till kompetensutveckling	-3 000
(L) Effektiviseringar minskat elitstöd	-2 000
(L) Nämnder som upphört och politiskt utrymme	-8 591
(L) Effektiviseringar intraprenad	-5 000
(L) Effektiviseringar oförutsedda behov, överfört resultat o l	-22 000
(L) Effektiviseringar administration, styrkedja på central för	-37 000
(L) Effektiviseringar "den växande portföljen (Örebro)	-9 500
Ram 2023	687 491

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2022, belopp i tkr	125 448
Justeringar inför 2023	
Tillfälligt minskat anslag överfört resultat	-10 000
Återföring tillfälliga satsningar 2022 - KS-utskott (netto)	400
2023 års utrymme generella kostnadsökningar, ej fördelat	251 185
2023 års utrymme för kompensation investeringar ej fördelat	64 697
Återföring tillfälliga satsningar	2 000
Återföring ianspråktagande av eget kapital	-5 700
(L) Effektiviseringar sänkt tak generella kostnadsökningar	-10 000
(L) Effektiviseringar borttagande av ej nödvändiga investeri	-11 050
Ram 2023	406 980

Kommunstyrelsen - Kommungemensamma statsbidrag	
Ram 2022, belopp i tkr	-32 100
Justeringar inför 2023	
Minskat antal asylsökande som berättigar till statliga bidrag	12 600
Ram 2022	-19 500

Finansiering	
Ram 2022, belopp i tkr	-345 300
Justeringar inför 2023	
Nytt pensionsavtal samt värdesäkrade pensioner	173 766
Kapitalkostnader - aktiverade investeringar	-8 352
Redovisningsteknisk resursförflyttning - Exploatering drift	-6 000
Avskrivning lån (upphör)	-200
Förändrat PO	-189 603
Ram 2023	-375 689

Driftbudgetramar - verksamhetens intäkter och kostnader	9 979 983
--	------------------

